

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/26/2015
Identifikačné číslo spisu:	7111218762
Dátum vydania rozhodnutia:	17.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7111218762.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom Trnavská cesta 82, 826 58 Bratislava 29, IČO: 36 062 235, zastúpený: JUDr. Jánom Mišúrom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie v Bratislava, Záhradnícka 27 proti žalovaným: 1. HV consulting Group, s.r.o., so sídlom Smolnícka Huta 102, 055 65, IČO: 44 516 649, 2. C. V., nar. X.X.XXXX, bytom T., o zaplatenie 3.184,87 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Košice I sp. zn. 9Cb/107/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/112/2014 - 166 z 19. decembra 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/112/2014 - 166 zo dňa 19. decembra 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I rozsudkom z 27. mája 2014 č. k. 9Cb/107/2011-137 rozhodol tak, že zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi sumu 3.184,87 eur s príslušenstvom. Z odôvodnenia vyplynulo, že súd mal preukázané, že vlastníkom a držiteľom motorového vozidla Z. R., EČV: V. XXX J., bol v období od 06.07.2009 do 03.11.2010 žalovaný 1/. Dňa 3.6.2010 došlo k dopravnej nehode, ktorú spôsobil žalovaný v 2. rade predmetným vozidlom tak, že došlo k poškodeniu vozidla S. H., EČV: T. XXX F., patriacemu poškodenému. Poškodený si dňa 14.6.2010 uplatnil nárok z povinného zmluvného poistenia, pričom zistil, že zmluva na poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla Z. R., EČV: V. XXX J., v čase dopravnej nehody nebola uzavretá. Výška škody na motorovom vozidle poškodeného bola stanovená prostredníctvom poisťovne KOOPERATIVA poisťovňa a.s. Vienna Insurance group, na sumu 3.524,66 eur. Poisťovňa dňa 15.2.2011 oznámila poškodenému ukončenie šetrenia poistnej udalosti a vyplatenie poistného plnenia vo výške 3.184,87 eur. Následne poisťovňa vyzvala žalobcu na refundáciu vzniknutých nákladov z dôvodu, že za škodu zodpovedala osoba s nepoisteným vozidlom. Žalobcovi tak vznikla podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „ZoPZP“) povinnosť uhradiť z poistného garančného fondu poistné plnenie poškodenému a túto povinnosť si žalobca dňa 24.3.2011 splnil. Následne žalobca vyzval

žalovaných v 1. a 2. rade na zaplatenie predmetnej sumy v lehote do 12.5.2011. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný 2/ v čase nehody šoféroval predmetné vozidlo a spôsobil nehodu. Nemal však vedomosť o tom, že vozidlo nie je zákonne poistené, keďže vozidlo si požičal od žalovaného 1/ pre svoju činnosť a potrebu, na základe čoho odmietal uhradiť žalovanú sumu. Súd prvého stupňa s poukazom na právnu úpravu zodpovednosti za škodu v § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) v nadväznosti na generálnu prevenciu zakotvenú v § 415 OZ a s poukazom na ust. § 427 ods. 2 OZ zakladajúceho objektívnu zodpovednosť oboch žalovaných uzavrel, že žalobcov nárok je daný a tomuto vyhovel. Žalovaný 1/ zodpovedá za vzniknutú škodu ako prevádzateľ motorového vozidla podľa ust. § 427 ods. 2 OZ a žalovaný 2/ zodpovedá za škodu ako subjekt, ktorý túto škodu reálne spôsobil podľa ust. § 420 ods. 1 OZ. Ku vzniku škody jednoznačne došlo následkom protiprávneho úkonu škodcu - žalovaného 2/, t.j. keby nebolo jeho správania, škoda by nevznikla, čím je daný vzťah príčinnej súvislosti. Keďže žaloba bola podaná dôvodne, súd jej v celom rozsahu vyhovel.

Na odvolanie žalovaného 2/ Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 4 Cob/112/2014 - 166 zo dňa 19. decembra 2014 zmenil rozsudok Okresného súdu Košice I tak, že žalobu voči žalovanému 2/ zamietol. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na ustanovenia § 24 ods. 2 písm. b/, § 24 ods. 7, § 3 ods. 1 ZoPZP, § 420 Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru že z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu je odvolanie žalovaného 2/ dôvodné, pretože súd prvého stupňa nesprávne interpretoval ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka a ustanovenia § 24 ods. 2 pís. b/ a § 24 ods. 7 ZoPZP. Odvolací súd nepovažoval za správny právny záver, ku ktorému dospel súd prvého stupňa vo vzťahu k zodpovednosti žalovaného 2/ vo vzťahu k nároku uplatnenému v konaní ako regresu z poistného plnenia. Uzavrel, že žalovaný 2/ nezodpovedá žalobcovi za škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka, keďže žalobca nie je osobou, ktorej pri havárii motorových vozidiel vznikla škoda. Žalobcovi škoda nevznikla a ani si ju v tomto konaní neuplatnil, uplatnil si postihové právo v zmysle § 24 ods. 7 ZoPZP. Žalobca tak nemôže od držiteľa motorového vozidla, ktorý škodu spôsobil ako vodič, vymáhať uplatnenú pohľadávku titulom náhrady škody. Podľa odvolacieho súdu má žalobca právo postihu podľa § 24 ods. 7 iba proti žalovanému 1/ ako držiteľovi motorového vozidla, ktorý porušil ustanovenia § 3 ods. 1 ZoPZP a nemal uzavretú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalovaný 2/ nemohol povinnosti podľa § 24 ods. 2 písm. b/ ZoPZP porušiť, pretože nebol oprávnený uzavrieť zmluvu o povinnom zmluvnom poistení na motorové vozidlo, ktorého držiteľom bol žalovaný 1/. Žalovaný 2/ porušil ustanovenia § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke tým, že nemal pri sebe platné doklady predpísané zákonom. Podľa názoru odvolacieho súdu takéto porušenie zákonného ustanovenia neznamená, že na žalovaného 2/ prešla zákonná regresná povinnosť uhradiť žalobcovi plnenie poskytnuté namiesto žalovaného 1/ alebo spolu so žalovaným v 1/. Odvolací súd preto postupom podľa § 220 O. s. p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej časti a žalobu voči žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietol.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil žalobca ustanovením § 238 O. s. p. a jeho dôvodnosť ust. § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.. Podľa dovolateľa rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci vedúcom k zamietnutiu nároku žalobcu voči žalovanému 2/. Nesprávna úvaha odvolacieho súdu spočíva v tom, že za osobu bez poistenia zodpovednosti, voči ktorej je možné regres uplatniť, považuje len vlastníka vozidla. Zo zákona však vyplýva, že za takúto osobu je potrebné považovať toho, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou takého vozidla, u ktorého nebola uzavretá zmluva v zmysle § 3 ods. 1 ZoPZP. Pre správnosť výkladu odvolacieho súdu nesvedčí ani to, že ustanovenie § 24 ods. 2 písm. b), tak i ustanovenie § 24 ods. 7 ZoPZP, sú formulované v jednotnom čísle („osoba bez poistenia zodpovednosti“). Dovolateľ má zato, že žalovaný 2/ ako vodič a pôvodca nehody je v spore pasívne legitimovaný, pretože zavinene porušil pravidlá cestnej premávky a v príčinnej súvislosti s uvedeným protiprávnym konaním spôsobil škodu na majetku poškodených. Zodpovedá tak za škodu podľa ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka a pretože škodu spôsobil vozidlom, ku ktorému nebola uzavretá poistná zmluva, je súčasne osobou bez poistenia zodpovednosti, a to bez ohľadu nato, komu prislúchala povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu. I za neho žalobca plnil poškodenému z garančného fondu a má proti nemu z tohto dôvodu právo postihu podľa § 24 ods. 7 ZoPZP. Nesprávnosť záveru

odvolacieho súdu dovolateľ osvedčoval aj tým, že v obdobných veciach vedie mnoho sporov, kde súdy posudzujú zodpovednosť takýchto žalovaných osôb, teda zvlášť vodičov dopravných nehôd, pretože ich zodpovednosť je subjektívna a môžu sa jej zbaviť v zákonom stanovených prípadoch. Predmetom konania nie je náhrada škody, ale nárok uplatnený podľa ZoPZP a tento nerieši zodpovednosť za škodu, a teda ani nerieši jednotlivé varianty tejto zodpovednosti. Tu poukázal na dikciu citovaného zákona, kde sa v ust. § 4 ods. 1 uvádza výraz „na každého, kto zodpovedá za škodu“, ďalej v ods. 4 výraz „za ktorú poistený zodpovedal“ a v ust. § 24 ods. 2 sa uvádza výraz „osoba zodpovedá za škodu“ opakovane, z čoho vyplýva, že vlastnú úpravu zodpovednosti za škodu je nutné hľadať tam, kde je v slovenskom právnom poriadku upravená, t.j. v Občianskom zákonníku. Podľa dovolateľa za spôsobenú škodu v danom prípade zodpovedajú obaja žalovaní spoločne a nerozdielne s poukazom na ust. § 438 OZ, takže žalobca má právo uplatniť svoj nárok proti ktorémukoľvek z nich. Prevádzkovateľ zodpovedá podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom jeho zodpovednosť je založená na princípe objektívnej zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie. Vodič motorového vozidla zodpovedá podľa § 420 Občianskeho zákonníka za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti. V prípade vodiča ide pritom o porušenie povinností, ktoré sú mu uložené predovšetkým zákonom č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách. Podľa dovolateľa nemožno podmieňovať vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti existenciou poistného vzťahu a neexistuje zákonný inštitút, ktorý by v danom prípade zbavoval zodpovednosti vodiča tým, že za škodu zodpovedá výlučne prevádzkovateľ nepoisteného motorového vozidla, bez ohľadu na to, kto škodu spôsobil. Rozhodnutie odvolacieho súdu je tak v rozpore s hmotnoprávnou úpravou poistenia zodpovednosti a s rozhodnutiami najvyššieho súdu v obdobných veciach, pričom dovolateľ poukázal aj na konštantnú českú judikatúru.

Žalovaní 1/ a 2/ sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§240 ods.1 O. s. p.), zastúpený zamestnancom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), proti rozhodnutiu, v prípade ktorého prípustnosť dovolania vyplýva z § 238 ods. 1 O. s. p., preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Žalobca ako dovolací dôvod uviedol § 241 ods. 2 písm. c/ a to, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Existenciu väd podľa § 237 O. s. p. dovolací súd po preskúmaní veci nezistil.

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O. s. p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom

neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Pokiaľ žalobca namieta, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, k takémuto záveru dospel aj najvyšší súd. Nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) je prípustným dovolacím dôvodom, samo osebe však prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania (§ 238 O. s. p.), nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia. V prejednávanej veci je dovolací dôvod možné úspešne použiť, keďže prípustnosť dovolania vyplýva z § 238 ods. 1 O. s. p..

Právnu otázkou, ktorej správnosť zodpovedania vedie k osvedčeniu alebo zmietnutiu nároku uplatneného žalobcom voči žalovanému 2/ v riešenej veci, je existencia resp. neexistencia pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/ ako vodiča motorového vozidla k náhrade plnenia poskytnutého Slovenskou kanceláriou poisťovateľov z poisťného garančného fondu poškodenému za situácie, ak vodič zodpovedajúci za škodu v zmysle § 420 ods. 1 OZ, nemal (ako nevlastník) povinnosť uzavrieť povinné zmluvné poistenie motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená. Podľa odvolacieho súdu (na rozdiel od názoru súdu prvého stupňa) nebol tento subjektom zodpovedajúcim podľa § 24 ods. 2 písm. b), ods. 7 ZoZPZ, keďže sa ho netýkala povinnosť uzavrieť povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorým bola spôsobená v danom prípade škoda a ktorú nahradil z poisťného garančného fondu žalobca. Sporným sa tak stáva výklad právnej úpravy postihového práva Slovenskej kancelárie poisťovateľov pri plnení z poisťného garančného fondu poškodenému v prípade, ak vo vzťahu k motorovému vozidlu, ktorým bola škoda spôsobená, nebolo uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a to čo do okruhu osôb povinných z postihu.

Z obsahu spisu je nepochybné, že žalobca sa domáhal voči žalovanému 2/ tzv. postihového práva, pričom bolo v konaní nesporné, že žalovaný 2/ ako vodič zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo ku škode spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Nesporným je, že žalovaný 1/ bol vlastníkom vozidla, ktoré zapožičal žalovanému 2/ pre jeho vlastné účely. Z charakteru nároku uplatneného v konaní je zjavné, že je pre posúdenie pasívnej legitimácie žalovaného 2/ je nevyhnutné jednoznačne vyložiť ustanovenie § 24 ods. 7 ZoZPZ v spojení s právnou úpravou zodpovednosti za škodu v Občianskom zákonníku ako lex generalis k postihovej úprave.

Žalobca si voči žalovanému 1/ uplatnil nárok titulom zodpovednosti prevádzkovateľa motorového vozidla zodpovedného podľa § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla a voči žalovanému 2/ odvodil postihový nárok z všeobecnej úpravy zodpovednosti podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže žalovaný 2/ zodpovedá za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti ako vodič, ktorý škodovú udalosť zavinil.

Úvaha odvolacieho súdu spočíva v tom, že žalovaný 2/ nezodpovedá žalobcovi za vzniknutú škodu podľa § 420 OZ z dôvodu, že tomuto žiadna škoda pri škodovej udalosti nevznikla. Podľa tejto úvahy má žalobca právo postihu podľa § 24 ods. 7 zákona o PZP iba proti žalovanému 1/, ktorý porušil zákonom uloženú povinnosť uzavrieť poistenie zodpovednosti. Takáto úvaha je nesprávna a dovolací súd takúto interpretáciu zákonného ustanovenia nepovažuje za správnu.

V § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka je vyjadrená zásada, že každý, t. j. tak fyzická, ako aj právnická osoba, zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Predpokladom vzniku tejto zodpovednosti je, že niekto porušil určitú povinnosť (pričom nezáleží na tom, či ide o povinnosť vyplývajúcu z určitého záväzkovo-právneho vzťahu alebo o povinnosť uloženú priamo zákonom) a porušením tejto povinnosti spôsobil inej osobe škodu. Spôsobenie škody inej osobe a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním (porušením povinnosti) a vzniknutou škodou sú ďalšími podmienkami vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa tohto ustanovenia.

Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 až 431 je osobitným druhom zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Ustanovenie § 427 upravuje subjekt tejto zodpovednosti, pričom podľa odseku 1 je tento subjekt určený bez ohľadu na to, prevádzkou akého dopravného prostriedku bola škoda spôsobená. Podľa odseku 2 zodpovedajú iba prevádzkovatelia (zákon používa jazykovo pojem "prevádzateľ") určitých dopravných prostriedkov. Subjektom tejto zodpovednosti môže byť však aj osoba odlišná od osôb uvedených v § 427, ak sú splnené podmienky ustanovené v § 430. Zodpovednosť za škodu podľa § 427 spočíva v tom, že ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a medzi spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť.

Občiansky zákonník v ustanoveniach § 813 a § 814 upravuje prechod práva poisteného proti inému na náhradu škody spôsobenej poistnou udalosťou. Dôvodom, prečo na poisťovateľa prechádza právo, ktoré má poistený proti inému na náhradu škody spôsobenej poistnou udalosťou, je postihnutie osoby zodpovednej za škodu aj v tých prípadoch, keď poistený, ktorému bola spôsobená škoda, dostane náhradu od poisťovateľa. Ide o zákonný prechod práva (tzv. subrogačný postih), ku ktorému dochádza bez prejavu vôle účastníkov. Zo znenia § 813 ods. 1 OZ vyplýva prechod práva na náhradu škody vyplatením poistného plnenia bez ohľadu na to, či možno zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla poškodenému voči škodcovi, vyvodiť z Občianskeho zákonníka alebo akéhokoľvek iného právneho predpisu.

V tejto súvislosti už Najvyšší súd SR vyslovil v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo 210/2011, že ak škodca nemal v čase dopravnej nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona a poisťovateľ poskytol poškodenému poistné plnenie z titulu havarijného poistenia, poskytnutím tohto plnenia vstúpil poisťovateľ v zmysle § 813 ods. 1 do práv poškodeného na náhradu škody voči škodcovi a vzniklo mu právo na uplatnenie práva na poistné plnenie z garančného fondu spravovaného Slovenskou kanceláriou poisťovateľov.

Podľa ust. § 24 ods. 2 písm. b/ ZoPZP poskytuje Slovenská kancelária poisťovateľov z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti.

Podľa odseku 3 má poškodený právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa ods. 2 proti kancelárii za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona. Následne odseku 7 má kancelária právo proti tomu kto zodpovedá za škodu podľa ods. 2 písm. a/, b/, f/ a g/ na náhradu toho, čo za neho plnila.

Všeobecne možno za ustálený (v literatúre aj judikatúre) považovať záver, že za prevádzkovateľa na účely § 427 považuje subjekt, ktorý má právnu a faktickú možnosť disponovať daným dopravným prostriedkom, pričom takáto dispozícia má dlhodobejšie účelové určenie, pričom nie je vylúčené, aby ako prevádzkovateľ boli určené aj viaceré subjekty, ktorých zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou daného dopravného prostriedku bude solidárna (§ 438 OZ). Škoda je spôsobená viacerými škodcami vtedy, ak protiprávne konanie viacerých osôb viedlo k jej vzniku. Nemusí ísť o aktívne spoločné konanie, pričom zákon nerozlišuje medzi škodcom a účastníkom na delikte. Zodpovednosť každého zo subjektov sa posudzuje samostatne, a to najmä s ohľadom na protiprávnosť jeho správania sa a na príčinnú súvislosť medzi správaním sa, porušením právnej povinnosti a vznikom škody. Aj účastník na protiprávnom konaní inej osoby môže byť považovaný za škodcu v zmysle § 438 OZ. Solidárna zodpovednosť viacerých škodcov sa uplatní bez ohľadu na právny režim ich zodpovednosti (subjektívna alebo objektívna, špeciálna alebo všeobecná skutková podstata zodpovednosti za škodu) a viacerí škodcovia sú zaviazaní spoločne a nerozdielne. Poškodený si tak môže uplatniť náhradu celej škody od ktoréhokoľvek škodcu, bez ohľadu na mieru jeho účasti na delikte a každý zo škodcov je voči poškodenému povinný plniť náhradu škody v plnom rozsahu a nemá možnosť odmietnuť plnenie s poukazom na ostatných škodcov (viac pozri Števeček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. : Občiansky zákonník I, komentár. Praha C. H. Beck 2015 str. 1482).

Zodpovednosť prevádzkovateľa, ktorá je aj v tomto prípade daná na základe samotnej existencie kvalifikovanej škodovej udalosti majúcej svoj pôvod v prevádzke, však nevyklučuje zodpovednosť vodiča dopravného prostriedku, ktorý spôsobil škodu pri tejto škodovej udalosti zavineným porušením právnej povinnosti podľa § 420 ods. 1 OZ. Pokiaľ ide o vzťah prevádzkovateľa a vodiča ako odlišných subjektov, ustanovenie § 427 a nasl. OZ upravujúce osobitnú zodpovednosť nie je vo vzťahu k všeobecnej zodpovednosti podľa § 420 OZ ustanovením špeciálnym, ale obe skutkové podstaty stoja vedľa seba. Poškodený tak môže uplatňovať právo na náhradu škody voči prevádzkovateľovi dopravného prostriedku podľa § 427 OZ na základe objektívneho princípu rovnako ako voči vodičovi dopravného prostriedku podľa § 420 OZ na základe zodpovednosti založenej na prezumovanom zavinení.

Už z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 54/2009 možno považovať za ustálený záver, že z dikcie ustanovenia § 12 ods. 2 ZoPZP vyplýva, že poisťovateľ má nárok na náhradu poistného plnenia za podmienok uvedených pod písmenami a) až h) nielen proti osobe, ktorá uzavrela s poisťovateľom zmluvu o poistení zodpovednosti, ale aj proti poistenému, ktorý nie je touto osobou. Zákon v citovanom ustanovení teda priznáva poisťovní tzv. postihové právo aj proti iným subjektom, na ktoré sa vzťahuje poistenie zodpovednosti, než je poisťník. Poisteným podľa citovaného zákona je teda nielen prevádzkovateľ a ďalšie osoby zodpovedajúce za škodu podľa § 427 a nasl., ale aj osoby zodpovedajúce za škodu za podmienok uvedených v ustanovení § 420, ktorou môže byť napr. aj vodič vozidla.

Pre zaujatie právneho záveru zodpovedajúceho účelu zákona je podstatným ustálenie termínu osoby bez poistenia zodpovednosti, pričom všeobecne platí, že za poisteného sa považuje každá osoba, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Výkladom a contrario tak možno definovať osobu bez poistenia zodpovednosti ako takú osobu, ktorá zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla, na ktorého prevádzku nie je v čase vzniku škodovej udalosti uzavreté poistenie zodpovednosti podľa ZoPZP. S poukazom na vyššie citované judikované závery najvyššieho súdu možno uzavrieť, že takou osobou môže byť ako prevádzkovateľ - vlastník, tak vodič vozidla, ktorého prevádzkou bola spôsobená škodová udalosť.

Postavenie žalobcu v konaní je osobitným postavením vo vzťahu k takýmto osobám z dôvodu, že ide o jeho postihové práve voči osobám, za ktoré plnil na základe osobitnej právnej úpravy obsiahnutej v § 24 ods. 2 ZoPZP. Dôvodom na vznik práva poškodeného na náhradu škody proti poistnému garančnému fondu je spôsobenie škody nepoisteným motorovým vozidlom a toto právo si môže poškodený uplatniť voči kancelárii za rovnakých podmienok, ako keby uplatnil priamy nárok proti poisťovateľovi.

Úmyslom zákonodarcu, formulovaným aj v dôvodovej správe k ZoPZP, bolo, aby sa poistenie vzťahovalo ako na prevádzkovateľa a ďalšie osoby zodpovedajúce podľa § 427 a nasl. OZ, tak i na osoby zodpovedajúce za podmienok ustanovenia § 420 OZ, napríklad vodiča vozidla. Za osobu bez poistenia zodpovednosti je teda nutné považovať toho, kto zodpovedá za škodu spôsobenú podľa ZoPZP a vodič je tak v spore pasívne vecne legitimovaný z dôvodu, že zavinene porušil pravidlá cestnej premávky a v príčinnej súvislosti s uvedeným protiprávnym konaním spôsobil škodu na majetku poškodených, ktorú žalobca uhradil. Keďže škodu spôsobil vozidlom, ku ktorému nebola uzavretá poistná zmluva, je súčasne osobou bez poistenia zodpovednosti, a to bez ohľadu nato, komu prislúchala povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu. Keďže za neho žalobca plnil poškodenému z garančného fondu, má proti nemu z tohto dôvodu právo na náhradu podľa § 24 ods. 7 ZoPZP.

Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom viedlo k tomu, že tento sa nedostatočne vysporiadal s vykonaným dokazovaním a nevyhodnotil okolnosti súvisiace s právnou úvahou vyslovenou dovolacím súdom, a to aj s ohľadom na existujúcu solidaritu žalovaných a existujúce podmienky postihového práva žalobcu. Keďže akýto postup znamená nesprávne zistenie skutkového stavu odvolacím súdom, je založená povinnosť dovolacieho súdu toto rozhodnutie zrušiť.

Pretože odvolací súd založil svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení uplatneného nároku, je zrejmé, že uplatnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. je daný. Dovolací súd preto

podľa § 243b ods. 2 veta prvá O. s. p. v spojení s ust. § 243b ods. 4 veta za bodkočiarkou O. s. p. z dôvodu, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nebol dostatočne zistený skutkový stav, napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.